

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 23/1 98 om de videregående uddannelsers institutionelle struktur.

(Redegørelse nr. R 11).

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

DET 21. ÅRHUNDREDES VIDEREGÅENDE UDDANNELSESIONSTITUTIONER

Redegørelse til Folketinget om de videregående uddannelsers institutionelle struktur

I takt med at nationalstaternes traditionelle økonomiske virkemidler udhules, vil den danske konkurrenceevne – og dermed evnen til at tiltrække produktion, forskning og (vidensbase-rede) arbejdspladser – i stigende grad være afhængig af evnen til at udvikle og udnytte de menneskelige ressourcer. Uddannelse og forskning vil derfor blive afgørende faktorer i fastholdelsen og udbygningen af det danske velfærdssamfund. Dette underbygges af en række internationale sammenligninger, der alle peger på, at satsninger på uddannelse og forskning er blevet en nations bedste økonomiske virkemiddel på langt sigt.

Det stiller store krav til det danske uddannelsessystem og til de danske uddannelsesinstitutioner om at levere både forskning og uddannelse på et højt internationalt niveau. Samtidig er der ingen tvivl om, at kravene og udfordringerne også fra andre sider er hastigt voksende. De studerende stiller krav om fleksibilitet og relevans, fra politisk side stilles der krav om effektivitet og kvalitet, og fra aftagerside stilles der krav om tværfaglighed, internationalisering, personlige kvalifikationer og efteruddannelse.

Som følge af disse stigende og stadig mere differentierede krav til uddannelsessektoren har regeringen igennem de seneste år iværksat en lang række reformer af det videregående uddannelsessystem. Imidlertid står et af de mest centrale områder i det videregående uddannelsessystem, nemlig spørgsmålet om den institutionelle struktur, stadig tilbage. Institutionerne udgør en hjørnesten i uddannelsessystemet. Det er den ramme, hvori konkrete uddannelsespolitiske mål skal implementeres. I opbygningen af fremtidens uddannelsessystem vil det derfor

være uomgængeligt at diskutere, om den nuværende institutionelle struktur er optimal i forhold til de krav og udfordringer, som uddannelsessystemet fremover skal leve op til.

Dette vil netop være temaet for denne redegørelse. De centrale spørgsmål i diskussionen af den institutionelle struktur vil dels være, om der er det rigtige antal institutioner og om disse har den rigtige geografiske fordeling og placering, dels om institutionerne har den optimale opbygning, struktur og funktion. Afslutningsvis vil der blive skitseret to mulige modeller for en fremtidig institutionel struktur, der vil ændre de traditionelle opfattelser af uddannelse, forskning og institutionernes rolle og funktion i samfundet.

Der er ingen tvivl om, at der i disse år er en historisk chance for at påbegynde vidtgående reformer af det videregående uddannelsessystem. Dette skyldes, at ungdomsårgangene når deres absolutte lavpunkt om 3-5 år for derefter at vokse med næsten 40% frem mod år 2010, og at en meget stor del af underviserne på de videregående uddannelsesinstitutioner pensioneres inden for de kommende 10 år. Med andre ord så vil en reform, der igangsættes nu, være på plads inden de store årgange påbegynder en videregående uddannelse, samtidig med at en fornyelse af underviserstaben vil være med til at bære reformerne igennem.

Det primære formål med en institutionel reform vil i sin enkelthed være at skabe fundamentet for et af verdens bedste uddannelsessystemer, der vil kunne sikre Danmarks velfærd og velstand langt ind i det 21. århundrede. Det vil sige et fleksibelt, rummeligt og dynamisk uddannelsessystem, der gør det muligt for alle borgere at udvikle deres evner og potentiale til det højst mulige niveau hele vejen gennem livet. Et uddannelsessystem, der fremmer og opmuntrer til kreativitet, nysgerrighed og iværksætterånd. Et uddannelsessystem, der tilbyder uddannelsessøgende i alle aldre en meget bred vifte af forskellige typer uddannelsesinstitutioner, forskellige typer uddannelser og forskellige måder, hvorpå uddannelsen kan erhverves. Og et uddannelsessystem, hvor uddannelsesinstitutionerne påtager sig en rolle som aktive og tilgængelige videns- og ressourcetre for det omgivende samfund og erhvervslivet. I et dynamisk samfund, hvor udveksling, formidling og produktion af viden får stadig større betydning, er det afgørende, at uddannelsesinstitutionerne er i stand til at ind-